

SZÖVEG –
KESZLER PATRÍCIAKÉP –
MOHAI BALÁZS

SZÉKELYFÖLDI ÚTIKALAUZ TURISTÁKNAK ÉS ZARÁNDOKOKNAK

Csíksomlyó közel fél évezrede vonzza a zarándokokat, és ma már Közép-Európa *El Caminó*jának, a Mariazellből induló *Mária-útnak* is a végállomása. A pünkösdszombati búcsúra minden évben több százezer látogató érkezik. Az 1990-es évek romániai politikai fordulatától kezdődően e szakrális hely vált a világ keresztény magyarságának ökumenikus nemzeti kegyhelyévé és találkozóhelyévé.

◆ A csíksomlyói pünkösdi búcsú résztvevői – akik a 2016-os NSKI-kutatás szerint főként Magyarországról (70%) Erdélyből (21%) és Felvidékről érkeznek – a közösségi élmény, a vallási és a nemzeti identitás megőrzése és a székelyföldi magyarokkal való találkozás miatt utaznak a helyszínre. Az ide érkező zarándokok tömege miatt az ünnepi szentmisét áthelyezték a ferences templomból a Hármashalom-oltárhoz, amely Makovecz Imre tervei alapján épült a Kissomlyó-hegy és a Nagysomlyó-hegy közötti nyeregben. Így a szabadtéri liturgián mindenki részt vehet.

LEGENDA ÉS HAGYOMÁNY

A csíksomlyói pünkösdszombati búcsújárás hagyománya egy legendás esemény, az 1567-es nagyerdei (tolvajosi) csata idejére nyúlik vissza. E legenda szerint János Zsigmond fejedelem katonái erővel akarta a csíki és gyergyói katolikusokra kényszeríteni az unitárius hitet, azonban az asszonyok és a gyerekek a kegytemplomban lévő Mária-szoborhoz járultak, hogy a Szűzanya segítségét kérik, s imájuk meghallgatásra talált: a férfiak a csatában győztek, ezzel elhárították szülőföldjüktől az erőszakos hittérítés veszélyét. A történelmi tények ismeretében nem valószínű, hogy ez az esemény éppen így történt, történelmi források sem említik. A valóság az, hogy már ezt megelőzően, évszázadokra visszamenően is nagy tisztelet övezte a csíksomlyói Szűzanyát, azonban a 16. század második felében

a katolikusnak megmaradt székelyeket az unitárius hit intenzív terjedése nyilván még nagyobb összetartásra, hitük megerősítésére ösztönözte. A hitéletet mélyítették a kegytemplomhoz kötődő csodák, valamint a külső fenyegetettség, a 17. századi tatár és török támadások is.

Az ötszáz éves csíksomlyói Szűz Mária-szobrot a világ egyik legnagyobb kegytemplomaként emlegetik. A nap sugarai veszik körbe, lábával a holdsarlón áll, fejét korona és tizenkét csillagból álló koszorú ékesíti. Jobb kezében jogart tart, bal karján a kis Jézus ül. A székely leányarcú Madonna a *Jelenések könyve* „napba öltözött asszonyát” mintázza. Az 1500-as évek elején készült hársfából, 2,27 méter magas. A helyiek számára védelmet adott és – különböző csodajelekkel – figyelmeztetést is a tatár és török pusztítások idején. Az ide zarándoklók és bűnbánatot gyakorlók közül sokan felgyógyultak betegségeikből, és különféle kegyelmekben részesültek.

A pünkösdszombati búcsújárás egyik leghangszúlyosabb eleme a körmenet, illetve a zarándokok fel- és levonulása a szent hegyre. Az egyházközségek zarándokcsoportjai, vagyis „keresztaljai” meghatározott sorrendben járják végig a lankás vidéket, a hagyomány szerint ma is első a gyergyófalusi keresztalja, a sort pedig a moldvai csángók zárják. A zarándokok nyírfaágot visznek magukkal, ahogy a legenda szerint az 1567-es hargitai győzelem napján is a székely férfiak a május végén virágzó zöld nyírfaág lengetésével adták hírül, hogy megnyerték a csatát.

BÚCSÚJÁRÓK ÉS TURISTÁK

A csíksomlyói búcsú eredeti célkitűzése napjainkra sem változott, sőt, az egyház által elsődlegesnek tekintett cél: a hit megélése, a bűnbocsánat, a gyógyulás, a hála továbbra is egyértelműen a leghangsúlyosabb tényező. Ennek a szem előtt tartásával mégis beszélhetünk a csíksomlyói búcsú turisztikai vonzerejéről is. A búcsújárás helyszínén kívül a zarándokok többsége felkeresi a Nepomuki Szent János-kápolnát, a Kós Károly által épített KALOT-házat, a Barátok fürdőjét és a Nagysomlyó-hegy kilátóját, ahonnan az egész Csíki-medencére csodálatos panoráma nyílik. A lelki töltekezésen túl Székelyföld természeti és kulturális kincsei egész évben vonzzák a turistákat: a borvizes ásványvíz-forrásokat és gyógyfürdőket összekötő Borvíz-bicikliút, a gyergyószentmiklósi Csíky-kert egyedülálló flórája, a fenyőcsonkokkal teli Gyilkos-tó, az öt kilométer hosszan elnyúló szurdokvölgy, a Békás-szoros, a világ legnagyobb heliotermikus sós tava, a szovátai Medve-tó vagy az erdélyi magyarság szellemi fellegvára, Székelyudvarhely. A fazekasműhelyek és kosárfonók, a kürtőskalács-mesterek, a fafaragók, a házi szőttek és tulipános ládák, a harmincthatféle gyógynövényből készült keserűlikőr, a paradisi só

vagy a székely és csángó táncok igazi turistacsalogatók, ám mégis elsősorban a székely emberek sorscsapásoktól nem kímélt, örök túlélő közössége vonzza a magyarokat.

A POLITIKA ÉS A ZARÁNDOKUTAK

A középkori emberek életében a távoli kegyhelyek (Róma, Szentföld, Santiago de Compostela, Aachen stb.) felkeresése volt a vágyott cél, a késő középkorban és a kora újkorban azonban sorra alakultak a közeli, kistáji, helyi jellegű búcsújáró helyek. A kegyhelyek olyan vonzáskörzeteket hoztak létre, amelyekkel rendszeres kapcsolatban álltak, s e területek lakosságára jelentős hatást gyakoroltak. Magyarország viszonylatában a politikai változások átszabták a zarándok-vonzáskörzeteket. A trianoni határok vágták ketté Máriaradna, Máriapócs, Barka, Máriagyűd és sok más kegyhely körzetét, más irányt szabva a búcsúsoknak. Részben ennek következtében vált nagytáji jelentőségűvé a csíksomlyói búcsújáró hely, amely az 1990-es romániai forradalom után az egész nemzet ökumenikus kegyhelyévé vált. A Mária-úton az egész nemzet ökumenikus kegyhelyévé vált. A Mária-úton az is végigmennek, akik csupán meg akarják ismerni a Kárpát-medence népeit, azok keresztény hagyományait, fel akarják fedezni tájait, és kíváncsiak az itt élők kultúrájára, vendégszeretetére. ♦